

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย: การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พืชอาหาร

โดย

นางสาวนลินทิพย์ เพณี

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

ข่าวในประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหาร

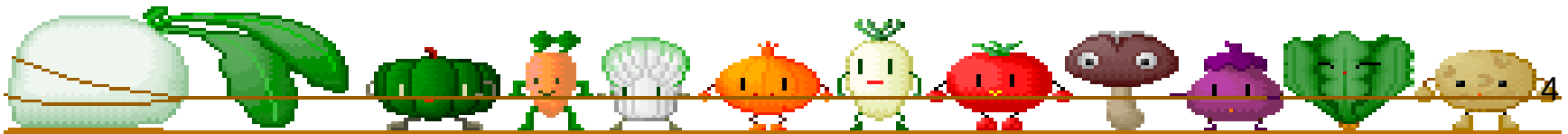

ข่าวต่างประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหาร

หัวข้อการบรรยาย

- ความสำคัญความปลอดภัยอาหาร
- การนำมาตรฐาน “มกษ.” ไปใช้
- การผลิตสินค้าปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP
พืชอาหาร (มกษ.9001-2556)
- การแสดงเครื่องหมาย “Q”
- ถาม-ตอบ

สภาพปัญหาความไม่ปลอดภัยของสินค้าเกษตรและอาหาร

1. การปนเปื้อนสารเคมีและจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น

- ยาม้าแมลง
- สารเร่งเนื้อแดง
- สารกันรา
- บอแรกซ์
- ฟอรัมาลิน (น้ำยาดองศพ)
- สารฟอกขาว (กรดซาลิซิลิก)
- จุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค เช่น อีโคไล ซัลโมเนลลา

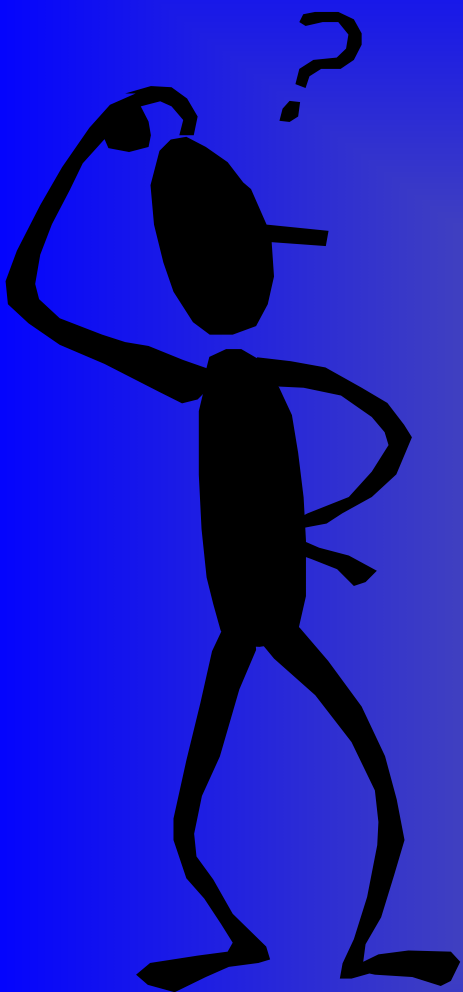

2. การมีพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่ถูกหลักโภชนาการ

ทำให้คนไทยมีการเจ็บป่วยและเสียชีวิตด้วย

- โรคมะเร็งสูงถึงปีละกว่า 120,000 คน
- ความดันโลหิตสูง กว่า 800,000 คน
- โรคระบบทางเดินอาหารปีละกว่า 1 ล้านคน
- ป่วยเรื้อรังรักษาไม่หายกว่า 10.8 ล้านคน

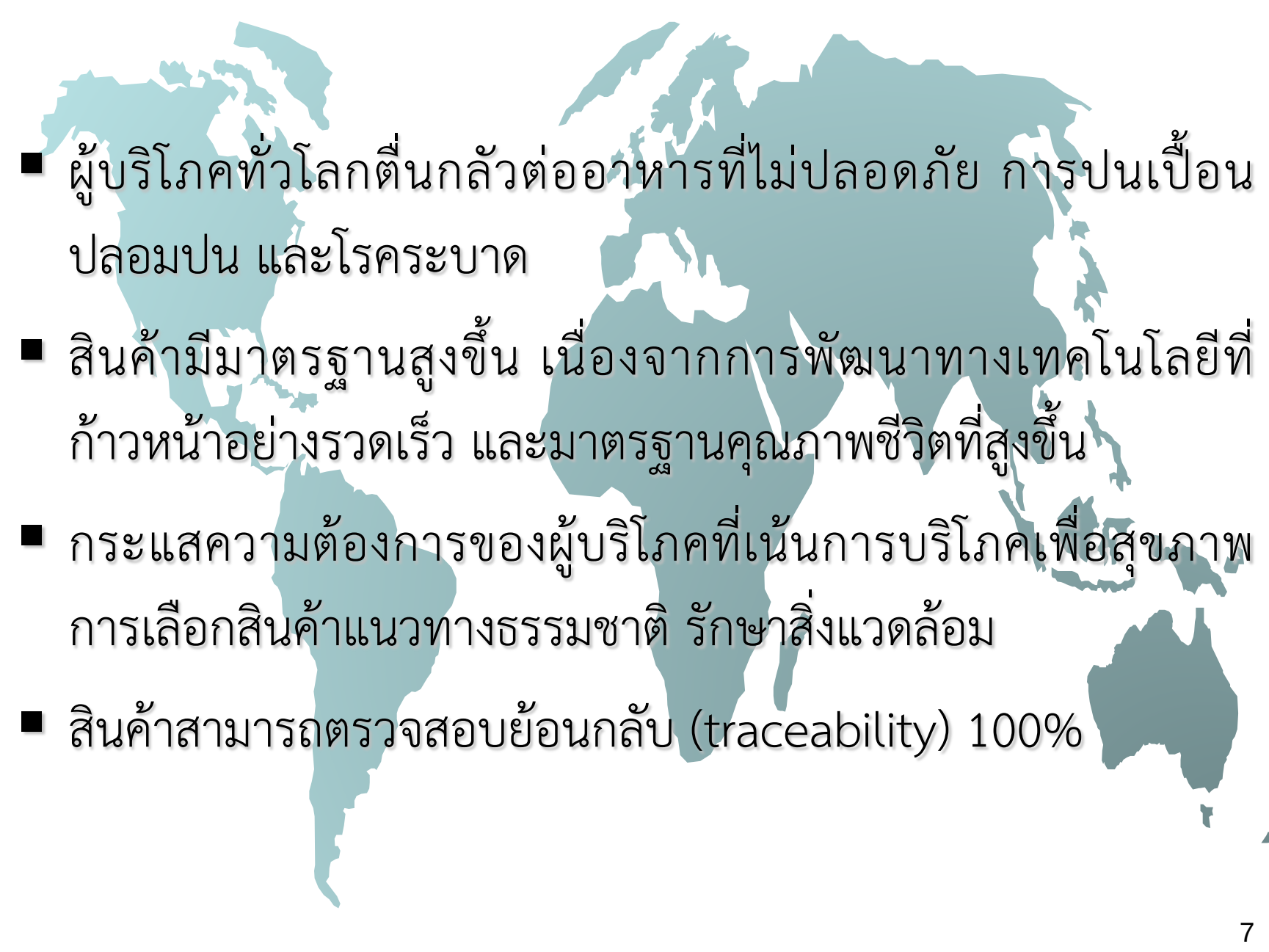

ผู้บริหารต้องการอะไร?

ตลาดโลกมีกติกาอย่างไร?

-
- ผู้บริโภคทั่วโลกตื่นกลัวต่ออาหารที่ไม่ปลอดภัย การปนเปื้อนปลอมปน และโรคระบาด
 - สินค้ามีมาตรฐานสูงขึ้น เนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น
 - กระแสความต้องการของผู้บริโภคที่เน้นการบริโภคเพื่อสุขภาพ การเลือกสินค้าแนวทางธรรมชาติ รักษาสิ่งแวดล้อม
 - สินค้าสามารถตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) 100%

การค้าระหว่างประเทศ

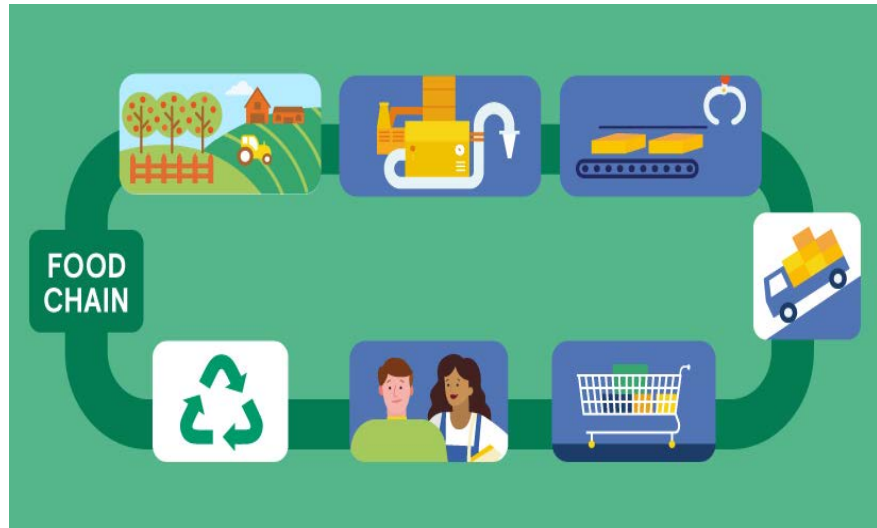
ความปลอดภัยอาหาร
ช่วยให้สามารถเข้าถึงตลาด และ
สร้างความมั่นใจให้สินค้าส่งออก

แนวคิดการสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยอาหาร

กำหนด/ควบคุมสถานะและมาตรการที่ดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ
ตลอดห่วงโซ่อาหาร

- การผลิต
- การแปรรูป
- การเก็บรักษา
- การจำหน่าย

เพื่อให้มั่นใจว่าอาหารที่บริโภคจะไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้บริโภค

กระบวนการควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตร

แหล่งวัตถุดิบ

คัดเลือก - ผลิต

บรรจุ

จัดเก็บ

ขนส่ง

ตลาด

ผู้บริโภค

Traceability - การตามสอบ

บทบาทกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้านความปลอดภัยอาหาร

- ความปลอดภัยอาหารเป็นนโยบายหลักของกระทรวง
- ให้ความสำคัญทั้งความปลอดภัยคนไทยและการส่งออก
- ใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือในการจัดการความปลอดภัยอาหาร
 - กำหนดมาตรฐาน
 - ส่งเสริมให้เกษตรกร/ผู้ประกอบการนำมาตรฐานไปใช้
 - ควบคุม ตรวจสอบ รับรองตามมาตรฐาน
- รณรงค์การใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

การดำเนินงานด้านมาตรฐาน

พืช

ปศุสัตว์

ประมง

กำหนดมาตรฐาน

มกอช.

ส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐาน

กรมส่งเสริมการเกษตร/
กรมการข้าว/
กรมหม่อนไหม

กรมปศุสัตว์

กรมประมง

ให้การรับรองมาตรฐาน

กรมวิชาการเกษตร/
กรมการข้าว/
กรมหม่อนไหม

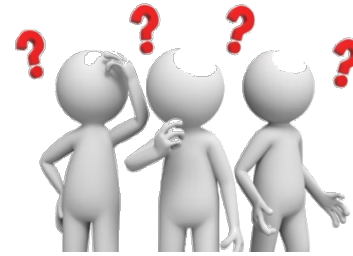
กรมปศุสัตว์

กรมประมง

ทวนสอบมาตรฐาน

มกอช.

มาตรฐานสินค้าเกษตรคืออะไร

- มาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กำหนดขึ้นภายใต้ พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551

ความสำคัญของมาตรฐาน

- เป็นเกณฑ์ในการผลิต ปรับปรุงคุณภาพ จัดชั้นคุณภาพ

การผลิต

- เป็นมาตรฐานของประเทศที่นำมาใช้อ้างอิงสร้างความเป็นธรรมทางการค้า

การค้า

- สนับสนุนการเจรจา โดยเฉพาะการทำความตกลงยอมรับความเท่าเทียมกันระหว่างไทยกับคู่ค้า

การเจรจา
ระหว่างประเทศ

- เป็นเกณฑ์ในการตรวจรับรองระบบมาตรฐานการผลิต และมาตรฐานสินค้า

การตรวจรับรอง

ระบบประกันคุณภาพในสินค้าเกษตร

ทำไมต้องมีมาตรฐานสินค้าเกษตร ?

- ✓ กลุ่มครองผู้บริโภคจากสินค้าเกษตรไม่ได้คุณภาพหรือไม่ปลอดภัย
- ✓ กลุ่มครองผู้ผลิต/เกษตรกรจากการถูกเอาเปรียบ
- ✓ สร้างความเชื่อถือนระหว่างผู้ผลิต-ผู้ค้า-ผู้บริโภค
- ✓ เป็นเครื่องมือในการพัฒนา เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน
- ✓ สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ

แนวทางการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร

1. อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์
2. โปร่งใส
3. รับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้อยู่ในเกณฑ์ที่ปฏิบัติได้
4. เห็นพ้องต้องกัน
5. ทันสมัยอยู่เสมอ
6. สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
7. ต้องไม่เลือกปฏิบัติระหว่างสินค้าที่ผลิตในประเทศกับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ
8. ต้องเป็นที่ยอมรับในระดับสากลโดยเฉพาะประเทศผู้นำเข้าหรือบริษัทผู้นำเข้า

มาตรฐานบังคับ

กำหนดให้สินค้า
เกษตรต้องเป็นไป
ตามมาตรฐาน

มาตรฐานสมัครใจ

เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้
ได้มาตรฐาน ขอรับการ
รับรอง และใช้เครื่องหมาย
ได้โดยสมัครใจ

การนำมาตรฐานไปใช้ตลอดห่วงโซ่การผลิต

ฟาร์ม

- GAP พืชอาหาร (มกษ.9001-2556)

- GAP ฟาร์มสุกร (มกษ.6403-2558)

โรงงาน

- GMP โรงคัดบรรจุผักผลไม้สด (มกษ.9035-2553)
- GMP ผักผลไม้สดตัดแต่งพร้อมบริโภค (มกษ.9039-2556)

- GMP โรงชำสุกร (มกษ.9008-2549)

ผู้บริโภค

- ทุเรียน (มกษ.3-2556)
- เห็ดฟาง (มกษ..1515-2558)
- พริกหวาน (มกษ.1518-2560)

- เนื้อสุกร (มกษ.6000-2547)

- สารพิษตกค้าง: MRL (มกษ.9002-2559)
- GMP สุขลักษณะอาหาร (มกษ.9023-2550)

- สารพิษตกค้าง: EMRL (มกษ.9003-2547)
- การตามสอบสินค้า เกษตรและอาหาร(มกษ.9028-2557)

มาตรฐาน GAP ระดับสากลและระดับประเทศ

- Code of Practice for Fresh Fruits and Vegetables
- เน้น เรื่อง ความปลอดภัยอาหาร ตลอดห่วงโซ่ ตั้งแต่ระดับฟาร์มถึงผู้บริโภค

- EC No.852/2004 เน้นที่ food business operator ตั้งแต่ฟาร์มถึงร้านอาหาร ให้มีการผลิตอย่างถูกสุขลักษณะ ตาม GAP/GMP

- Guide to minimize Microbial Food Safety Hazard for Fresh Fruits and Vegetables เน้นการป้องกันจุลินทรีย์ก่อโรค
- USDA Good Agricultural Practices & Good Handling Practices (GAP&GHP) audit verification program

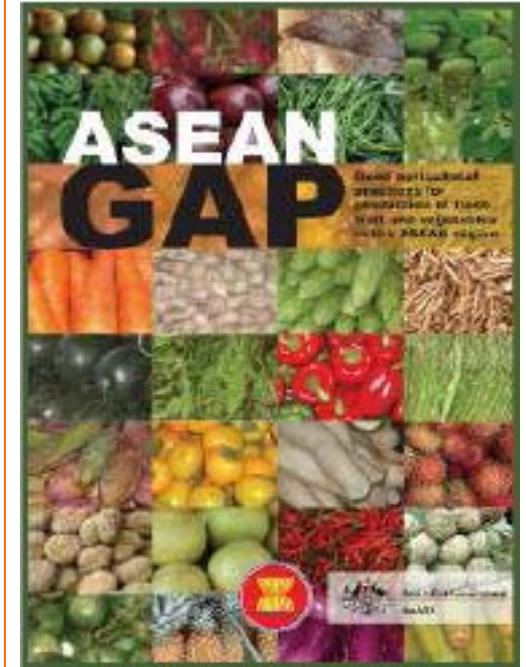
- ASEAN GAP for Production of Fresh Fruits and Vegetables ประกอบด้วย 4 modules คือ
- Food safety
- Environmental management
- Worker health safety and welfare
- Produce quality

การปฏิบัติทาง
การเกษตรที่ดี
สำหรับพืชอาหาร
(มกษ. 9001-
2556)

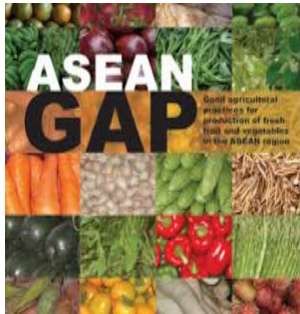
Good Agricultural Practice for production of fresh fruit and vegetables in the ASEAN region (ASEAN GAP)

- ASEAN GAP เป็นมาตรฐานการผลิตสำหรับผักผลไม้สดในภูมิภาคอาเซียน ที่ประกาศเป็นมาตรฐานสมัครใจ เมื่อปี 2549 (ปี 2006)
- พัฒนารับขึ้นจากมาตรฐาน GAP ของประเทศสมาชิก ได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย
- ขอบข่ายครอบคลุมขั้นตอนการผลิต การเก็บเกี่ยว การปฏิบัติการหลังเก็บเกี่ยว ในระดับฟาร์มหรือสถานที่สำหรับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งมีการบรรจุผลิตผลเพื่อจำหน่าย แต่ไม่รวมผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ผักคั่นอ่อน (sprouts) ผลิตผลสดตัดแต่ง (fresh cut products)
- เนื้อหาแบ่งเป็น 4 หมวด (module) โดยสามารถใช้แบบหมวดเดียวหรือรวมกันก็ได้

เครื่องหมายรับรอง GAP ของประเทศสมาชิกอาเซียน

ASEAN

ไทย

สิงคโปร์

บรูไน

กัมพูชา

ลาว

อินโดนีเซีย

PRIME III

PRIME II

PRIME I

พม่า

เวียดนาม

ฟิลิปปินส์

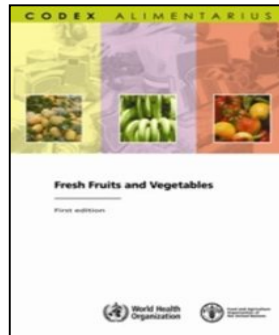

มาเลเซีย

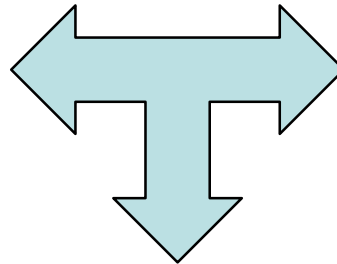
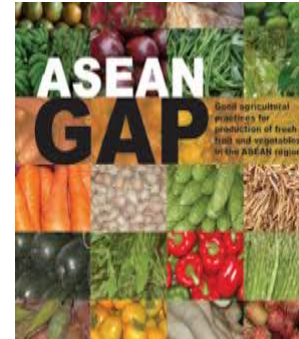

ทำไมต้อง...มกษ. GAP พืชอาหาร

Codex

ASEAN

มกษ. GAP พืชอาหาร

สินค้า
ขายได้ทั่วโลก

ระบบการผลิต: แปลงปลูกผักและผลไม้

GAP = Good Agricultural Practice

จี เอ พี = การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คือ : การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค

ผลที่ได้ :

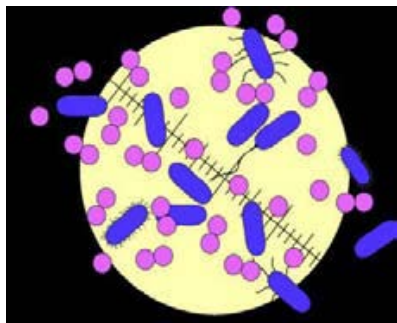
- ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ/มาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาด
- เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น ประหยัดค่าใช้จ่าย
- ผู้บริโภคปลอดภัย/เชื่อมั่นในสินค้า
- รักษาสิ่งแวดล้อม และเกิดการเกษตรแบบยั่งยืน

อันตรายที่อาจเกิดขึ้นในพืชอาหาร

ชีวภาพ: จุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค เช่น แบคทีเรีย ไวรัส ปาราสิต เชื้อรา ฯลฯ

เคมี: โลหะหนัก สารพิษตามธรรมชาติในพืช สารเคมีทางการเกษตร สารเติมแต่ง/
วัตถุเจือปนอาหาร สารเคมีวัตถุประสงค์อื่นๆ ฯลฯ

กายภาพ: วัสดุแปลกปลอม เช่น กรวด ดิน หิน เศษแก้ว/โลหะ/ ไม้/พลาสติก ฯลฯ

ประเมินความเสี่ยง
(โอกาส+ ความรุนแรง)

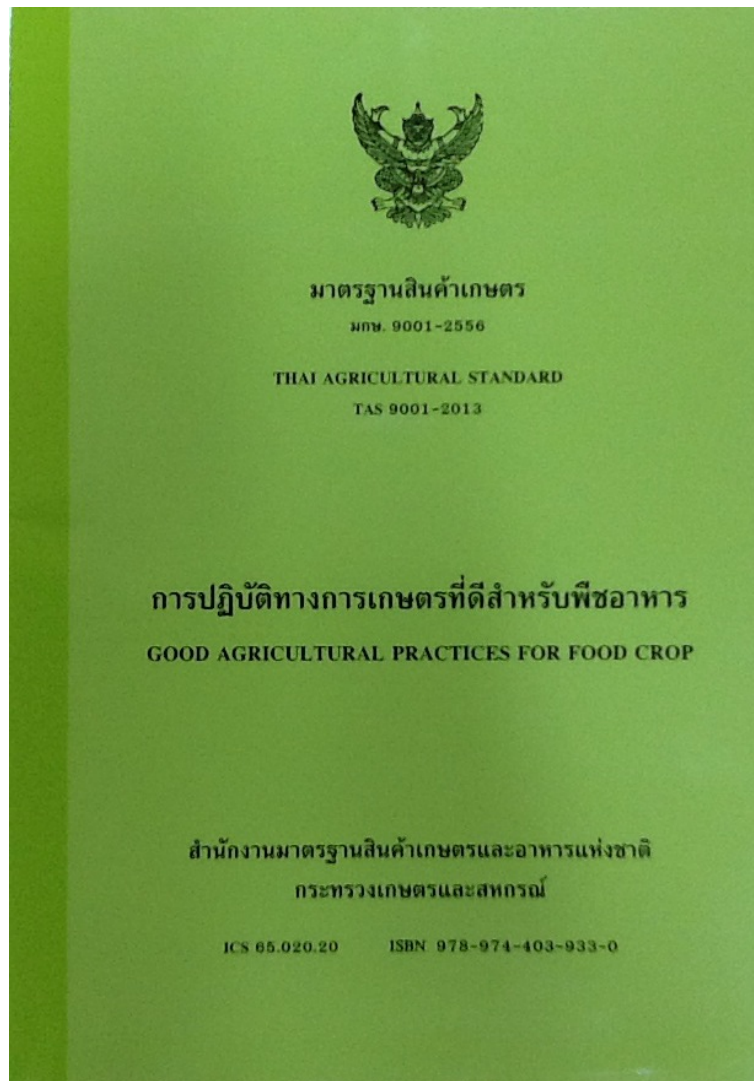
มาตรการป้องกัน

การประเมินความเสี่ยงจากอันตรายที่เกิดขึ้น

ผลของการเจ็บป่วย/ บาดเจ็บ	ความถี่ของการได้รับอันตราย			
	ทุกวัน	ทุกสัปดาห์	ทุกเดือน	นานๆครั้ง
เสียชีวิต/ทุพพลภาพ	สูง	สูง	สูง	สูง
หยุดงาน	สูง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
ปฐมพยาบาล	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ

ที่มา: ดัดแปลงจาก Managing farm health and safety, Farmsafe Australia Inc.

มาตรฐาน GAP สำหรับพืชอาหาร (มกษ.9001-2556)

- ประกาศใช้ครั้งแรก เมื่อ 6 พ.ย. 2546
- ปรับปรุงครั้งที่ 1 และประกาศใช้ เมื่อ 30 กันยายน 2552
- ปรับปรุงครั้งที่ 2 และประกาศใช้เมื่อ 30 เมษายน 2556
- ใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

1.Codex: Code of Hygienic Practice for Fresh Fruits and Vegetables (CAC/RCP 53-2003).

2.ASEAN: Good Agricultural Practices for the Production of Fresh Fruits and Vegetables in the ASEAN region (ASEAN GAP).

มาตรฐานระบบการผลิต: GAP พืชอาหาร (มกษ.9001-2556)

ขอบข่าย:

ครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตพืชเพื่อเก็บเกี่ยวผลิตผลสำหรับใช้เป็นอาหาร เช่น พืชผัก ไม้ผล พืชไร่ พืชเครื่องเทศ พืชสมุนไพร ทุกขั้นตอนของการผลิตในระดับฟาร์ม และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งมีการบรรจุ และ/หรือรวบรวมผลิตผล เพื่อจำหน่าย วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลิตผลที่ปลอดภัย มีคุณภาพเหมาะสมในการบริโภค โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และสุขภาพความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน

GAP พืชอาหาร (มกษ.9001-2556)

ข้อกำหนด

1. น้ำ
2. พื้นที่ปลูก
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
6. การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก และเก็บรักษา
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ

1.น้ำ : น้ำที่ใช้ในแปลงปลูก

1. น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต ต้องมาจากแหล่ง น้ำที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผล กรณีที่แหล่งน้ำมีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ให้วิเคราะห์น้ำ โดยส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย และเก็บผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐาน	หลัก
2. ไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมอื่นๆ เช่น แหล่งชุมชน โรงพยาบาล ที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย กรณีจำเป็นต้องใช้ ต้องมีหลักฐานหรือข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าน้ำนั้นได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ในกระบวนการผลิตได้	หลัก
3. เก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้งในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต และในช่วงเวลาที่มีสภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการนำไปใช้ในการผลิต ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย และเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐาน	รอง
4. น้ำสำหรับละลายปุ๋ยและวัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องมีคุณภาพที่ไม่ทำให้ประสิทธิภาพในการละลายปุ๋ยและวัตถุอันตรายทางการเกษตรลดลง	แนะ
5. มีวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมกับความต้องการของพืช และความชื้นของดิน	แนะ
6. มีวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมเพื่อลดการสูญเสีย น้ำ และลดความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ	แนะ
7. มีการจัดการน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน เช่น น้ำจากห้องสุขา น้ำทิ้งต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกและพื้นที่โดยรอบ	รอง
8. บำรุงรักษาระบบการให้น้ำและดูแลให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	แนะ
9. แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร ไม่ควรเป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นจากการทำลายสิ่งแวดล้อม	แนะ
10. มีการอนุรักษ์แหล่งน้ำและสภาพแวดล้อม	แนะ
11. เลือกแหล่งปลูกที่มีปริมาณน้ำเพียงพอที่จะใช้ในการผลิตพืชให้มีคุณภาพ	แนะ

1.น้ำ : น้ำที่ใช้ในแปลงปลูกระบบไฮโดรโพนิก

12. เปลี่ยนน้ำอย่างสม่ำเสมอสำหรับพืชที่ปลูกในระบบไฮโดรโพนิก หรือถ้ามีการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ ให้มีระบบการลดปริมาณการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ และ/หรือสารเคมี	หลัก
13. บำรุงรักษาระบบการให้น้ำให้สะอาดตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของจุลินทรีย์	หลัก

1.น้ำ : น้ำที่ใช้ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

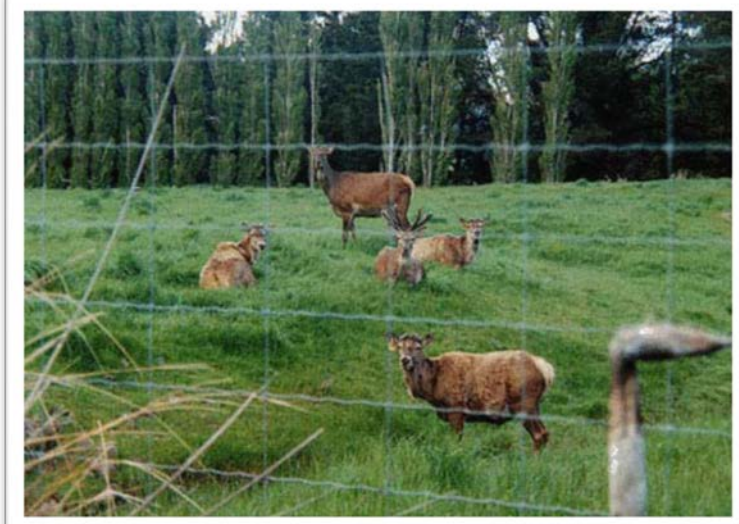
14. น้ำสำหรับใช้ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานน้ำบริโภคหรือเทียบเท่า โดยให้ความสำคัญกับ
- ปัญหาการปนเปื้อนเป็นพิเศษในกรณี ดังต่อไปนี้
- น้ำที่จะไปสัมผัสส่วนของผลิตผลที่บริโภคได้
 - ผลิตผลที่มีคุณลักษณะทางกายภาพที่ทำให้น้ำตกค้างอยู่ที่ผลิตผล เช่น ใบและพื้นผิวที่ไม่เรียบ

หลัก

2. พื้นที่ปลูก

1. พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผล กรณีที่พื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ให้วิเคราะห์ดิน โดยส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย และเก็บผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐาน	หลัก
2. กรณีจำเป็นต้องใช้พื้นที่ปลูกที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่า มีวิธีการบำบัดที่ลดการปนเปื้อนสู่ระดับที่ปลอดภัยได้	หลัก
3. เก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิตและในช่วงเวลาที่มีสภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ หรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย และเก็บผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐาน	รอง
4. หากใช้สารเคมีที่ห้ามหรือราดดิน เพื่อฆ่าเชื้อในดินหรือวัสดุปลูก ให้บันทึกข้อมูลชนิดสารเคมี วันที่ใช้ อัตราส่วนและวิธีใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งเก็บบันทึกไว้เป็นหลักฐาน	หลัก
5. พื้นที่ปลูกใหม่ไม่เป็นพื้นที่ที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หากมีผลกระทบต้องมีมาตรการในการลด หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น	รอง

2. พื้นที่ปลูก (ต่อ)

6. วางผังแปลง จัดทำแปลง หรือปรับปรุงผังแปลงโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อความปลอดภัยอาหาร สิ่งแวดล้อม คุณภาพผลิตผล และสุขภาพความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน	รอง
7. ดูแลรักษาพื้นที่ที่ปลูกพืชเพื่อป้องกันการเสื่อมโทรมของดิน	แนะ
8. ปลูกพืชให้เหมาะสมกับชนิดของดิน และไม่มีความเสี่ยงที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม	แนะ
9. จัดทำรหัสแปลงปลูกและข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่ปลูก สถานที่ติดต่อ ชื่อผู้ดูแลแปลง (ถ้ามี) สถานที่ติดต่อ ที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังแปลงปลูก ชนิดพืชและพันธุ์ที่ปลูก	รอง
10. จัดทำประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 2 ปี	แนะ
11. พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	หลัก

3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร

1. หากใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร หยุดใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยวตามช่วงเวลาที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรแต่ละชนิด หรือให้เป็นไปตามคำแนะนำของทางราชการ กรณีที่มีหลักฐานหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรไม่ตรงตามคำแนะนำ ให้วิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตผลโดยห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์สารพิษตกค้าง และเก็บผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน กรณีผลการวิเคราะห์สารพิษตกค้างมีปริมาณตกค้างสูงสุดเกินค่ามาตรฐานหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหา และดำเนินการแก้ไขหรือป้องกันการเกิดซ้ำ รวมทั้งบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้	หลัก
2. ห้ามใช้หรือมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ครอบครองตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม	หลัก
3. กรณีผลิตเพื่อส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้ หรือให้ใช้ตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า	หลัก
4. มีเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้ได้ หรือห้ามใช้ในประเทศและประเทศคู่ค้า	แนะ
5. เลือกใช้เครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์ รวมทั้งวิธีการพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง โดยตรวจสอบเครื่องพ่นสารเคมีให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	รอง
6. ไม่ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรมากกว่าสองชนิดผสมกัน เว้นแต่จะเป็นคำแนะนำของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องหรือมีข้อมูลทางวิชาการรับรอง	แนะ
7. ใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสมเพื่อลดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	แนะ
8. วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ยังคงเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุซึ่งใช้ไม่หมดในคราวเดียวให้ปิดให้สนิทและเก็บในสถานที่เก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตร หากมีการเปลี่ยนถ่ายภาชนะบรรจุต้องระบุข้อมูลให้ครบถ้วนถูกต้อง	รอง
9. จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิด และสามารถควบคุมการหยิบใช้ได้ ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล	รอง
10. จัดเก็บสารเคมีอื่นเช่น น้ำมันเชื้อเพลิง สารทำความสะอาด สารอื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้ทางการเกษตร ให้เป็นสัดส่วนเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตผลและสิ่งแวดล้อม	แนะ

3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร (ต่อ)

11. ทำความสะอาดเครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์ภายหลังการใช้ทุกครั้ง และกำจัดน้ำล้างด้วยวิธีที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม	หลัก
12. ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้หมดแล้วต้องทำลาย เพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้ หรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง	รอง
13. ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เสื่อมสภาพหรือหมดอายุ ต้องเก็บในสถานที่เฉพาะและทำลายเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้ หรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง	รอง
14. บันทึกหรือจัดทำบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เก็บไว้ในสถานที่เก็บ	แนะ
15. ผู้ปฏิบัติงาน และ/หรือผู้ควบคุมต้องมีความรู้ในการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้อง โดยต้องรู้จักศัตรูพืช การเลือกชนิดและอัตราการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเลือกใช้เครื่องพ่นและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	หลัก
16. ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	รอง
17. ขณะปฏิบัติงานผู้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องสวมเสื้อผ้าให้มิดชิด มีอุปกรณ์ป้องกันสารพิษ ได้แก่ หน้ากากหรือผ้าปิดจมูก ถุงมือ หมวก และสวมรองเท้า เพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ	รอง
18. ผู้พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องอยู่เหนือลมตลอดเวลา รวมถึงต้องระวังละอองฟุ้งกระจายไปปนเปื้อนแปลงใกล้เคียงและสิ่งแวดล้อม	แนะ
19. ผู้พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องอาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันทีหลังการพ่น เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่น ต้องนำไปซักให้สะอาดทุกครั้ง โดยซักแยกจากเสื้อผ้าที่ใช้ปกติ	รอง
20. มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุอย่างครบถ้วน เช่น น้ำยาล้างตา น้ำสะอาด ทิชชู่ ฯลฯ	แนะ
21. มีเอกสารคำแนะนำการปฏิบัติกรณที่มีอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉินแสดงไว้ให้เห็นชัดเจนในบริเวณเก็บสารเคมี	แนะ

ตัวอย่าง: การเก็บ / การใช้ / การกำจัด วัตถุอันตรายทางการเกษตร

Source: Mr. Bahanudding Abdul Manap, Department of Agriculture, Malaysia

4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

1. มีแผนควบคุมการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือใช้ข้อมูลจากงานวิจัยที่ได้รับการยอมรับ หรือข้อมูลจากทางราชการ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านพืชนั้นๆ หรือข้อมูลจากคู่ค้า เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมในแต่ละขั้นตอนที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย และ/หรือคุณภาพของผลิตผล และ/หรือสิ่งแวดล้อม และ/หรือสุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน	แนะ
2. จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น เมล็ดพันธุ์ หรือต้นพันธุ์ ปุ๋ย ธาตุอาหารเสริม วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้ในกระบวนการผลิตพร้อมทั้งระบุรายการ ปริมาณ วัน/เดือน/ปีที่จัดซื้อ	แนะ
3. เมล็ดพันธุ์ หรือต้นพันธุ์ หรือส่วนขยายพันธุ์ต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ตรงตามพันธุ์ ตามความต้องการของตลาด สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของเมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์หรือส่วนขยายพันธุ์ได้	แนะ
4. ไม่ปลูกพืชชนิดที่มาจากเมล็ดพันธุ์ หรือต้นพันธุ์ หรือส่วนขยายพันธุ์ ที่เป็นพืชต่อการบริโภค ยกเว้นมีข้อแนะนำในการบริโภคที่ถูกต้อง	แนะ
5. หากมีการคลุกหรือเคลือบเมล็ดพันธุ์ด้วยวัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามวิธีการและอัตราตามคำแนะนำบนฉลากที่ขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย และบันทึกข้อมูลไว้	รอง
6. มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์ เคมี และกายภาพสู่ผลิตผล ในระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค โดยใช้ปุ๋ยหรือสารปรับปรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รอง
7. หากเกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในฟาร์ม ปุ๋ยอินทรีย์ต้องผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ หรือผ่านกระบวนการอื่นอย่างเพียงพอที่จะไม่ทำให้เกิดโรคสู่คน ทั้งนี้ ให้บันทึกข้อมูลที่ระบุวิธีการ วันที่ และช่วงเวลาทำปุ๋ยอินทรีย์	รอง

4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว (ต่อ)

8. ไม่ใช่สิ่งจับจ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย	หลัก
9. พื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้าย ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน หรือพื้นที่สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์ ต้องแยกเป็นสัดส่วนและอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกพืชอาหารและแหล่งน้ำ	รอง
10. ใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมต่อพืชที่ปลูกในอัตราตามคำแนะนำบนฉลาก	แนะ
11. กรณีปลูกพืชในระบบไฮโดรโปนิก ต้องมีการเฝ้าระวังและบันทึกข้อมูลการใช้สารละลายธาตุอาหารพืช	หลัก
12. จัดให้มีอุปกรณ์การเกษตรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	แนะ
13. จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน	แนะ
14. ตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมถึงเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน	แนะ
15. ตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรงในการปฏิบัติงาน เช่น หัวฉีดพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตร อย่างน้อยปีละครั้ง หากพบว่ามีอาการคลาดเคลื่อนต้องปรับปรุงซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้งาน	รอง
16. ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งานเสร็จแล้ว	แนะ
17. มีการจัดการระบบการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลตรงตามข้อกำหนดของคู่ค้า	รอง
18. ส่วนของพืชที่มีโรคเข้าทำลายต้องเผาทำลายนอกแปลงปลูก โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	แนะ
19. แยกประเภทของเสียและสิ่งของที่ไม่ใช้หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตให้ชัดเจน รวมทั้งมีที่ทิ้งขยะให้เพียงพอ หรือระบุจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน รวมถึงมีการลดของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต	แนะ

5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติการหลังเก็บเกี่ยว

1. ต้องเก็บเกี่ยวผลิตผลที่มีอายุเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม โดยผลิตผลมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด หรือตามข้อกำหนดของกลุ่มค้า	หลัก
2. การเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค	หลัก
3. คัดแยกผลิตผลที่ไม่ได้คุณภาพออก หากมีการคัดแยกชั้นคุณภาพและขนาดก่อนจำหน่าย ให้คัดแยกชั้นคุณภาพและขนาดของผลิตผลตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตรที่กำหนดสำหรับผลิตผลแต่ละชนิดหรือตามข้อกำหนดของกลุ่มค้า	รอง
4. ใช้เครื่องมือหรือวิธีการเฉพาะเพื่อป้องกันการซ้ำหรือเป็นรอยตำหนิของผลิตผลเนื่องจากการเก็บเกี่ยว	แนะ
5. ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายสู่ผลิตผลที่มีการคัดเลือกหรือบรรจุในแปลงปลูกแล้ว และไม่วางผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดินโดยตรง	รอง
6. แยกภาชนะบรรจุของเสียและวัตถุอันตรายทางการเกษตรอย่างชัดเจนจากภาชนะบรรจุในการเก็บเกี่ยวและการขนย้าย เพื่อป้องกันการปนเปื้อน	รอง
7. อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง ต้องทำจากวัสดุที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน	หลัก

5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติการหลังเก็บเกี่ยว (ต่อ)

8. ดูแลรักษาอุปกรณ์และภาชนะบรรจุให้สะอาด เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ และตรวจสอบให้มีสภาพพร้อมใช้งาน	แนะ
9. จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุ ให้เป็นสัดส่วน โดยแยกออกจากวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรหรือสารเคมีอื่นๆ ปุ๋ย และสารปรับปรุงดิน และให้มีการป้องกันการปนเปื้อนจากสัตว์พาหะนำโรค	รอง
10. จัดแยกผลิตภัณฑ์ด้วยคุณภาพกับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ รวมถึงมีแผนการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ที่ด้อยคุณภาพ และตรวจสอบการละปนของผลิตภัณฑ์ที่ด้อยคุณภาพ	แนะ
11. สถานที่ที่ใช้ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ต้องมีโครงสร้างที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากการปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์	แนะ
12. หากพบความเสี่ยงในการปนเปื้อนอันตรายทางกายภาพจากอุปกรณ์และเครื่องมือ ให้มีมาตรการป้องกัน	แนะ
13. ป้องกันสัตว์เลื้อยไม่ให้อยู่ในบริเวณปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสถานที่เก็บเกี่ยว คัดบรรจุ และเก็บรักษา หากมีความเสี่ยงในการเป็นพาหะนำโรค ให้มีมาตรการป้องกัน	รอง
14. หากมีการใช้เหยื่อหรือกับดักเพื่อกำจัดสัตว์พาหะนำเชื้อ ต้องจัดวางในบริเวณที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุ รวมถึงให้มีการบันทึกข้อมูล	รอง

6. การพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูก และเก็บรักษา

1. มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย พักผลิตผล และ/หรือเก็บรักษาผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากอันตรายและสิ่งแปลกปลอมที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภคและคุณภาพของผลิตผล	รอง
2. ใช้วัสดุรองพื้นในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งปฏิกูล เศษดินและสิ่งสกปรก หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอื่นๆ จากพื้นดิน	รอง
3. ไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร หรือปุ๋ย หรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค ในกรณีที่ไม่สามารถแยกพาหนะในการขนย้ายหรือขนส่งได้ ต้องทำความสะอาดพาหนะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนดังกล่าว รวมถึงมีการบันทึกการใช้พาหนะขนส่ง	รอง
4. เลือกใช้ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุขึ้นต้น เพื่อการขนถ่ายผลิตผลภายในพื้นที่แปลงปลูกไปยังพื้นที่คัดแยกบรรจุที่เหมาะสม มีวัสดุกรุภายในภาชนะเพื่อป้องกันการกระแทกเสียดสี	แนะ
5. การจัดวางผลิตผลในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวในแปลงปลูกต้องเหมาะสม สามารถป้องกันการเกิดรอยแผลที่ผลิตผลจากการขีดขีดหรือการกระแทก รวมทั้งปัญหาการเสื่อมสภาพของผลิตผลอันเนื่องมาจากความร้อนและแสงแดด	รอง
6. การขนย้ายผลิตผลในแปลงปลูกให้ปฏิบัติด้วยความระมัดระวังและป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภคได้	แนะ
7. กรณีผลิตผลที่เสื่อมคุณภาพง่ายต้องมีการดูแลและป้องกันที่เหมาะสมก่อนการขนส่ง	รอง
8. พาหนะที่ใช้ในการขนย้ายต้องสามารถรักษาคุณภาพของผลิตผล	แนะ
9. ให้ขนส่งผลิตผลที่บรรจุภาชนะแล้วด้วยความระมัดระวัง และขนส่งไปยังจุดรวบรวมสินค้าทันทีที่เก็บเกี่ยว และ/หรือหลังการตัดแต่งคัดคุณภาพหรือคัดขนาดแล้ว	แนะ

7. สุขลักษณะส่วนบุคคล

1. ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความเข้าใจ หรือได้รับการฝึกอบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง สุขลักษณะ	รอง
2. ผู้ที่สัมผัสกับผลิตภัณฑ์โดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์	หลัก
3. มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลที่เพียงพอและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สามารถป้องกันของเสียต่างๆ ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่แปลงปลูกและผลิตภัณฑ์	รอง
4. กรณีผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยต้องรายงานให้ผู้ดูแลการผลิตทราบ เพื่อตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ ผลิตภัณฑ์	แนะ
5. ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุดิบทรายทางการเกษตรต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	รอง
6. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติงาน	แนะ
7. จัดการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ	แนะ
8. เจ้าของฟาร์มและผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้หรือได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	แนะ

8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ: เอกสารและบันทึกข้อมูล

1. มีบันทึกข้อมูลการใช้น้ำที่มีรายละเอียดต่างๆ เช่น ชนิดพืช วันที่ สถานที่ และปริมาณน้ำใช้ หรือระยะเวลาให้น้ำ	แนะ
2. มีบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมีฆ่าเชื้อในดิน	หลัก
3. มีบันทึกข้อมูลรหัสแปลงปลูกและข้อมูลประจำแปลงปลูก	รอง
4. มีบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้งที่ใช้ อย่างน้อยให้ระบุชนิดพืช ชนิดสารเคมี วัตถุประสงค์การใช้ วันที่ใช้ อัตราและวิธีการใช้ วันที่เก็บเกี่ยว และชื่อผู้ปฏิบัติงาน	หลัก
5. มีบันทึกข้อมูล/หลักฐานการ ได้มาของวัตถุอันตรายทางการเกษตร และมีบันทึกรายชื่อวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่จัดเก็บ	แนะ
6. มีบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการ ได้มาและการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน เช่น วันที่ ชนิด ปริมาณ อัตราที่ใช้ วิธีการใช้ ช่วงระยะของการปลูกพืชที่มีการใช้ปุ๋ย และชื่อผู้ปฏิบัติงาน	แนะ
7. มีบันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวในขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญที่มีผลต่อความปลอดภัยของผลิตผล	หลัก
8. มีบันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวในขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตผล	แนะ
9. มีบันทึกข้อมูลการกำจัดสัตว์พาหะนำเชื้อ	รอง
10. มีบันทึกข้อมูลการใช้พาหนะขนส่ง	รอง
11. มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการฝึกอบรม และ/หรือเก็บหลักฐานผลการตรวจสอบสุขภาพ และ/หรือการจัดการด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล	รอง
12. จัดทำเอกสารหรือแบบบันทึกให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ รวมทั้งมีการบันทึกข้อมูลให้ครบถ้วน และลงชื่อผู้ปฏิบัติงานทุกครั้งที่มีการบันทึกข้อมูล	แนะ
13. มีการจัดเก็บเอกสาร และ/หรือ บันทึกข้อมูลเป็นหมวดหมู่แยกเป็นฤดูกาลผลิตแต่ละฤดูกาล เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบและการนำมาใช้	แนะ

8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ: การตามสอบและการทบทวนวิธีปฏิบัติ

14. ผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย หรือบรรจุเพื่อจำหน่าย ต้องมีการระบุรุ่นผลผลิต หรือติครหัส หรือเครื่องหมายแสดงแหล่งผลิต หรือวันที่เก็บเกี่ยว ให้สามารถตรวจสอบที่มาของผลผลิตได้	รอง
15. ในกรณีมีการจำหน่ายผลผลิต ต้องบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิต หรือแหล่งที่นำผลผลิตไปจำหน่าย รวมถึงปริมาณที่จำหน่าย	รอง
16. เก็บรักษานบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 2 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่ผู้ประกอบการหรือประเทศคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตามสอบและเรียกคืนสินค้าเมื่อเกิดปัญหาได้	รอง
17. กรณีพบปัญหาการปฏิบัติในแปลงปลูกที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ต้องแยกผลผลิตและป้องกันไม่ให้มีการนำไปจำหน่าย หากพบหลังจากจำหน่ายแล้วให้รีบแจ้งผู้ซื้อผลผลิตทันที	แนะ
18. กรณีที่พบปัญหาการปฏิบัติในแปลงปลูกที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้สืบหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้มีการบันทึกข้อมูล	แนะ
19. ทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือทบทวนบันทึกข้อมูลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจในกระบวนการผลิตและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงเก็บบันทึกข้อมูลการทบทวนและแก้ไขไว้	แนะ
20. มีการแก้ไขข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้อง และเก็บบันทึกข้อมูลการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนไว้	แนะ

สรุปข้อกำหนดของ มกษ. GAP พืชอาหาร (มกษ.9001-2556)

รายการ	ข้อกำหนด	หลัก	รอง	แนะนำ
1. น้ำ	14	5	2	7
2. พื้นที่ปลูก	11	4	4	3
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร	21	5	8	8
4.การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	19	2	6	11
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	14	3	6	5
6.การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา	9	-	5	4
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล	8	1	3	4
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ	20	3	7	10
รวม	116	23	41	52

เกณฑ์ตัดสิน: - ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดหลักทุกข้อ และเป็นไปตามข้อกำหนดรองไม่น้อยกว่า 60% ของข้อกำหนดรองทั้งหมด

- กรณีต่ออายุใบรับรองต้องแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

เครื่องหมาย Q เป็นเครื่องหมายรับรองที่ใช้แสดงกับสินค้าเกษตร เพื่อรับรองว่ามีการผลิตและตรวจสอบรับรองแล้วว่าเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นว่าสินค้านั้นมีมาตรฐาน คุณภาพ และความปลอดภัย

กษ xx xxxx xxxx... [4]
[1] [2] [3]

เครื่องหมายรับรองมาตรฐานทั่วไป

- [1] หมายถึง ชื่อผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน
[2] หมายถึง มาตรฐานสินค้าเกษตรที่ให้การรับรอง

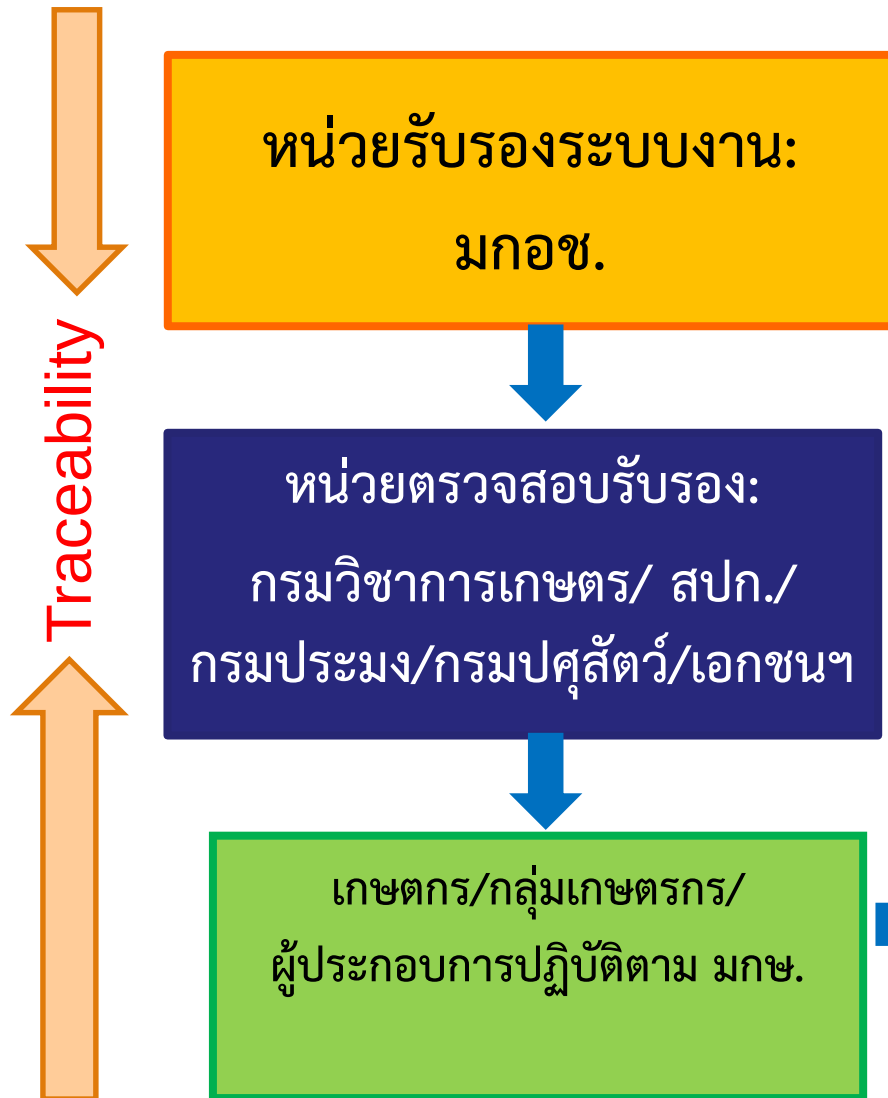
กษ xx xxxx xxxx... [4]
[1] [2] [3]

เครื่องหมายรับรองมาตรฐานบังคับ

- [3] หมายถึง ชื่อผู้ได้รับใบรับรอง
[4] หมายถึง ชื่อระบบมาตรฐาน

ระบบการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

การแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

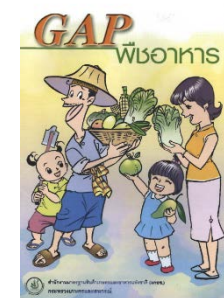

ผู้ได้รับใบรับรองมาตรฐานเป็นผู้มีสิทธิ์แสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานกับสินค้าเกษตร

การเข้าถึงมาตรฐาน

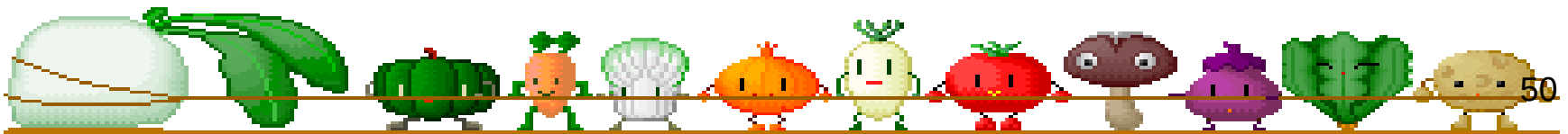

- เอกสารเผยแพร่/เล่มมาตรฐาน/แผ่นพับ
- www.acfs.go.th
- Facebook/Youtube
- “มาตรฐานเกษตรน่านู โดย มกอช.”
- Line official : @ACFS
- Mobile application เช่น “TAS2GO”
“Q restaurant”

สิ่งสำคัญสำหรับผู้ผลิตที่เข้าสู่มาตรฐาน GAP

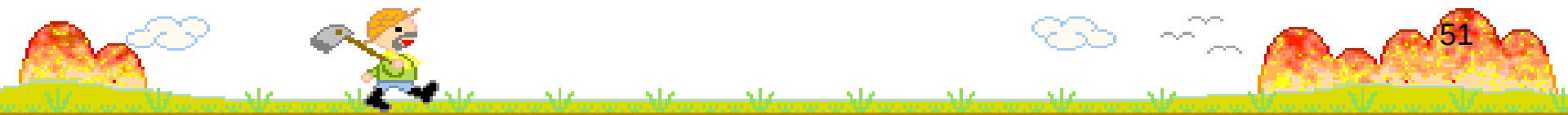
- มุ่งมั่นในการผลิตสินค้าคุณภาพและปลอดภัย
- ทำความเข้าใจมาตรฐานระบบการผลิต GAP
- ศึกษาความต้องการของตลาดและผู้ซื้อ
- จัดทำแผนการผลิตและควบคุมคุณภาพ
- จัดบันทึกข้อมูล/เก็บรักษาเป็นระเบียบ
- ทบทวน/ตรวจสอบตนเอง

ถาม & ตอบ

LINE official “มาตรฐานเกษตรน่ารู้ โดย มกอช.”

- ประชาคมอาเซียน
- มาตรการกีดกันการค้า
- มาตรฐานสากล/มาตรฐานคู่ค้า
- ประเทศคู่แข่งเพิ่มศักยภาพ

จะเกิดอะไรขึ้น ???

